

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szardán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban költün

Március.

„Légy üdvöz, kikelet és nép-
szabadság szent hava, március!“
Ezen a hangon kell intonálni,
mikor a beköszöntő aktualitásról,
a tavasz-elő haváról monduk éneket.
Szót ejthetnének aztán ibolyáról,
amik apró kék szemekkel
ábrándosan néznek bárányföle-
gekre és jó időért imádkoznak az
intenek, ibolyákról amik áhítatra
engnek, békére. csak mi nem
halljuk őket.

De ki törődik most a nép-
szabadság gyönyörű hónapjával?
Talán még az iskolás gyerek sem
őrül előre március idusának,
amikor oly szépen és lelkesítően
beszél majd a tanító ur Petőfiről
meg a márciusi ifjakról, és azért
lelkét mondani nem kell, a Talpra
magyar!-t kell esetleg szavalni,
és lesz vakáció.

Ibolya s más virág, lehetnek
bőven, virágozhatnak számos ta-
vak partján, mert tó ott is van,
ott is lesz, ahol igazán nem kéne.
De a buza meg a rozs talán még
az untaughlich lírai költőt is job-
ban érdekli most, nem is beszélve
a fronton harcoló taiglichról. Gye-
rekeknek meg unott is lehet már
a vakáció mert sok iskolában
szünetet parancsolt a szén, ami
nincsen. S a szabadság! Ugyan
kérem. Már három éve harcolunk
érte s közben el is felejtettük,
hogy érte dúl e harc. Most csak
békét akarunk, békét, az élettel
szépet, fehérét, vértelent. Hol van
most a szabadság, hová bujt az
ágyudörgéstől, szörnyű halál ja-
joktól való retentében? Elettük-
kel, mindenünkkel, még a meg-
váltó gondolatainkkal, még a sza-
bad képzeletünkkel is rabszolga
vagyunk a háborúnak. Holott a
gályarabnak is béklyózatlan röp-
penhet a képzelme akár a vég-
telenbe, de a miénket lenyűgözi
és akármilyen merész és távolra szá-
guldásból is visszarántja a fölöt-
tünk mindenható nagy ur: a há-
boru!

Pedig nem szabadulunk tőle
az utolsó nagy próba nélkül. Har-
colni és győzni! Ezt mondotta
a német birodalmi kancellár. Az
amerikai elnök fölhatalmazást kér
minden hadikészületre — német
szövetségesünk ellen. A már har-
cos ellenségeink régen kijelen-
tetették, hogy most tavaszra feszi-
tik meg minden erejüket. Gyö-
nyörű március, nem a szelid ibo-
lyák, nem a szabadságnak orgo-

názó tavaszi fakadások szent hó-
napja lesz, hanem a tűz, a to-
vább gyújtogató szikrák, a még
magasbodó vörös lángok! Most
jön a tavaszi nagy próba, bizva
és remélve, sóvárögva hisszük,
az utolsó próba. Előbb ezt álljuk
meg. (Es semmi kétség, hogy biz-
ton megálljuk.) Előbb az élet!
Aztán jöjjen majd ibolyás márci-
us, aztán a szent szabadság!

Munkások rekvirálása

Az alispán ur figyelmébe.

(X) Hogy a kormány szükségét
látta intézkedni a mezői munkák
elvégezésének biztosítása érdekében,
beszélő bizonyosága annak, hogy
minden talpalattnyi föld termésre
égető szükség van. Es ez fokozot-
tan kötelességévé teszi a hivatalos
köröknek, hogy minden lehető
előkövessenek arra, hogy minden do-
logképes ember a legodaadásban
megtegye és irányban hazafias kö-
telességét.

A mult tapasztalatai azt bizo-
nyítják, hogy a plakátokon való fel-
hívás, figyelmeztetés, utasítás, fe-
nyegetés semmit sem ér. Még a ha-
diségly megvonásával való fenye-
getést is nagyon sokan kinevetik,
mert a hatóságok alig van módjában,
hogy plakátirozott intézkedé-
seinek érvényt szerezzen.

Azért, hogy a kormány rende-
letében foglalt üdvös intencióknak
megfelelni lehessen oly intézkedésre
volna égető szükség, mely végre-
hajtható, mely alól kibujni nem le-
het.

A mult évi intézkedések azt
eredményezték, hogy a munkabé-
rek folyton — elképzelhetetlen ma-
gasságig emelkedtek. Öt koronán
alól még a rokkant vén emberek
sem állottak munkába, akik pedig
fél annyit sem voltak képesek dol-
gozni, mint erősebb társaik, de még
hátráltatták is a munkát, mert erő-
sebb társaik is lassabban dolgoz-
tak, hogy a gyengébb kevesebb
munkája, hátramaradása ne legyen
annyira feltűnő. Halatlan volt a
szüreti költség is, amikor határai
munkáért szedők 3—4 kor., puto-
nosoknak 4—5 kor. taposónak 7 kor-
onát kellett fizetni.

Ha a munkabérek nem szabá-
lyoztatnak és szabályzatok végre-
hajtására a legszigorubb intézkedé-
sek nem tételnek, akkor megáll-
 megint nem lesz, mert a napszám-
osok már most 10 koronás napszám-
ról álmódoznak.

Hogy a földmiveltésügyi minisz-
ter által az alispánnak küldött ren-
deletnek teljesen megfelelni lehes-

sen a következő intézkedések meg-
tételét látjuk szükségesnek:

Megállapítandó mindennek előtt
a munka idő. De nem a rabok mu-
kába bocsátásának és haza vezé-
nyelésének tekintetbevételével. Mert
ha azt akarjuk, hogy minden tal-
palattnyi föld megkapjon minden
munkát, akkor nem 7—8 óraker kell
munkába állani és nem lehet a mun-
kát 6—7 óraker elhagyni, hanem
napkeltétől besettedésig tartani,
mint ez előtt volt.

Meg kell állapítani a munkabé-
reket, de úgy, hogy annál sem töb-
bet kérni, sem fizetni ne legyen
szabad. Leghelyesebb volna, ha a
munkaadó, csak hogy szűkebbé
be a munkabért.

A munkabérek órára lennének
megállapítandók, hogy a késedelem-
sen érkező vagy a munkából előbb
kiálló béréből a megtérítés levon-
ható legyen. A mult évi hallatlan
béremelésnek legfőbb oka az volt,
hogy a munkaadók, csak hogy szűke-
sleges munkájukat elvégezhessek
egymás ellenére ígértek többet a
munkásnak.

Össze kell írni requirálni a munka-
köteles embereket, fuvarosok valamint
munkaadókat és azt is, hogy kinek
minő munka végzésére, mennyi mun-
ka rá van szükség.

A hatóság által e célra kiren-
delt munkás felügyelő, azután be-
osztja a munkásokat minden napra
oda, ahol akkor, mely munka vég-
zésére szükség van. Cél szerű volna
minden csapat egy tagját csapatve-
zetőnek minősíteni, munkakönyvvel
ellátni, melybe a munkaadó köteles
legyen a munkába állás idejét be-
jegyezni.

Ha ily rendelkezések tételé-
nek és csak azok ellentmondást nem
tűrő szigorúsággal végrehajtanának,
remélni lehet, hogy munkásban nem
volna hiány és megmunkálatlan föld
nem maradna.

A háború és a városok háztartási egyensulya.

Összeírják a többkiadás.

A magyarországi községek és a
törvényhatóságok anyagi helyzete
már a háboru előtt sem volt valami
rosszás: a legtöbb pénzügyi sava-
rokkal küzdött, amelyeken különféle
pótadókkal és egyéb jövedelmi for-
rások megnyitásával akart segíteni.
A háboru országsszerűt megnagyob-
bitotta még a költségvetésük defi-
citéjét és ennek következtében attól
kellett félni, hogy háztartásuk tel-
jesen összeroppan. A belügyminisz-
teriumban aggodalommal nézték a
helyzetet és már régebben elhatá-

rozták, hogy a községeken az ed-
diginél erőteljesebben fognak segí-
teni. Ehhez azonban annak megál-
lapítása szükséges, milyen többki-
adások merültek fel minden egyes
község és törvényhatóság budget-
jében.

A belügyminiszter ezért már
1915 ben valamennyi törvényható-
ság közönségéhez kürendeletet in-
tézett a hadiállapot következtében
a vármegyék, a városokat és kö-
zségeket ért károsodások nyilvántar-
tása ügyében.

Most azután a belügyminiszter
ebben az ügyben újabb rendeletet
adott ki, amelyben meghagyja, hogy
a háborus többkiadások táblázatába
se kell venni azokat az összegeket
is, amelyeket az alkalmazottak egy-
szersmindenkori segélye címén, a
esaiádi pótlókat helyettesítő rendki-
vüli évi segélye címén a háromnál
több gyermekkel bíró alkalmazottak
részére; katonai szolgálatra a had-
járat alkalmatlanná vált alkalmaz-
ottak részére nyugdíj, ugyisintén
katonai szolgálat közben elhalt al-
kalmazottak után temetési járulék,
özvegyi nyugdíj és nevelési járulék
címén; a hadiállapot folytán szük-
ségesse vált különféle megállapítá-
sok céljára kiküldött alkalmazottak
költségek címén és végül menekült
családok és gyermekeik elhelyezési
és tartási költőgei címén véglege-
sen a vármegye, a területén lévő
rendezett tanácsu városok, vala-
mint a községek terhére fizetessék ki.

E rendelet kiadása nyomán az
a hír terjedt el, hogy a háboru foly-
ton szenvedett károkat akasztja a mi-
nisterium összeírni és azután meg-
téríteni. Mint magából a rendeletből
kiderült, erről szó sincsen. A kor-
mány éri, hogy tenni kell valamit
az anyagi bajokkal küzdő közsé-
gekért és maga is kíváncsi, milyen
többet költséget esinált a háboru:
de hogy mikor és milyen módon
fog rajtuk segíteni, az még a mess-
se jövő kérdése.

A hadiözvegyek nyugdíjelölégét ki kell adni.

A pénzügyminiszter rendelete.

Rendkívül nagy fontossággal
bíró rendeletet bocsátott ki a napok-
ban Teleszky János pénzügyminiszter.
A rendelet hivatva van meggyőztetni
azokat az anomáliákat, amelyek a
katonai özvegyi nyugdíjak kiadása
körüli előfordultak. Egy régebbi
rendelet szerint ugyanis a községi
előjáróságok a katonai özvegyeknek
a katonai nyugdíj folyósításáig a

